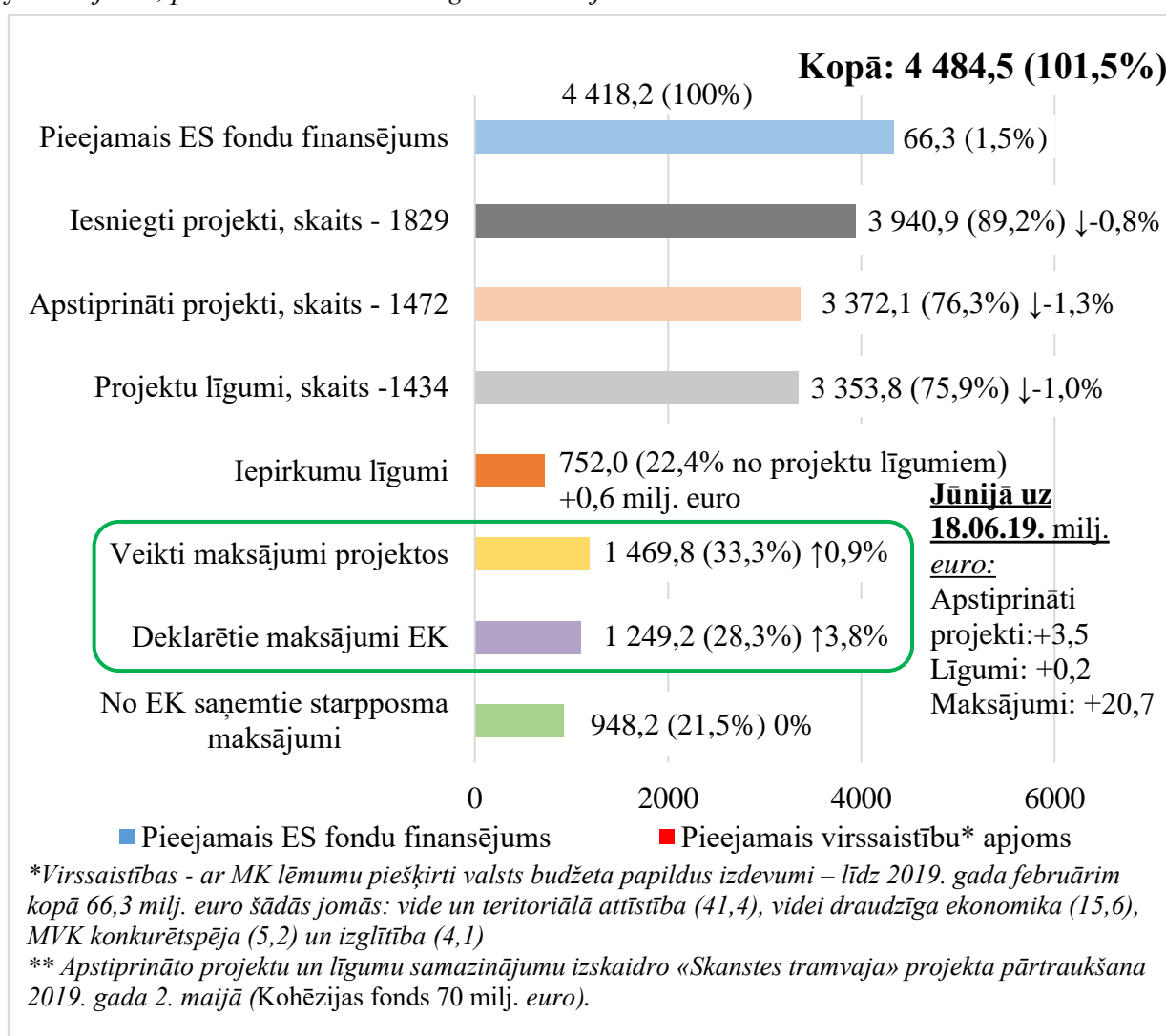

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS PAR EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDA INVESTĪCIJU IEVIEŠANAS STATUSU

Atbilstoši Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2015. gada 10. marta sēdes protokola Nr. 14 27. § 11.punktam Finanšu ministrija (turpmāk – FM) informē par Kohēzijas politikas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu aktualitātēm¹.

2019. gada 3. jūnijā Eiropas Komisijai (turpmāk - EK) iesniegta izdevumu deklarācija kumulatīvi par jau gandrīz trešo daļu, t.i. 1,2 mljrd. *euro*, ES fondu investīcijām projektos no kopējās ES fondu “aploksnes” 4,4 mljrd. *euro* 2014. – 2020. gada plānošanas periodā. Ilustrācija Nr. 1 un Nr. 2.

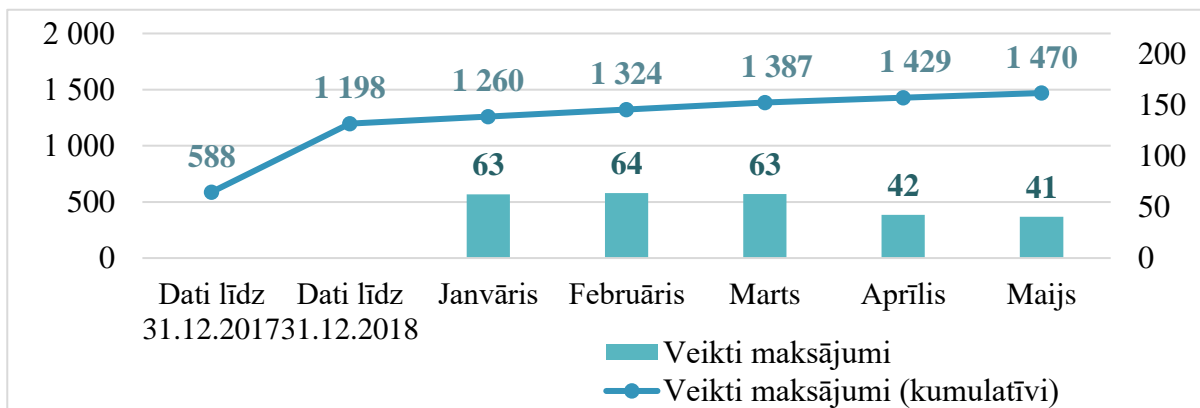
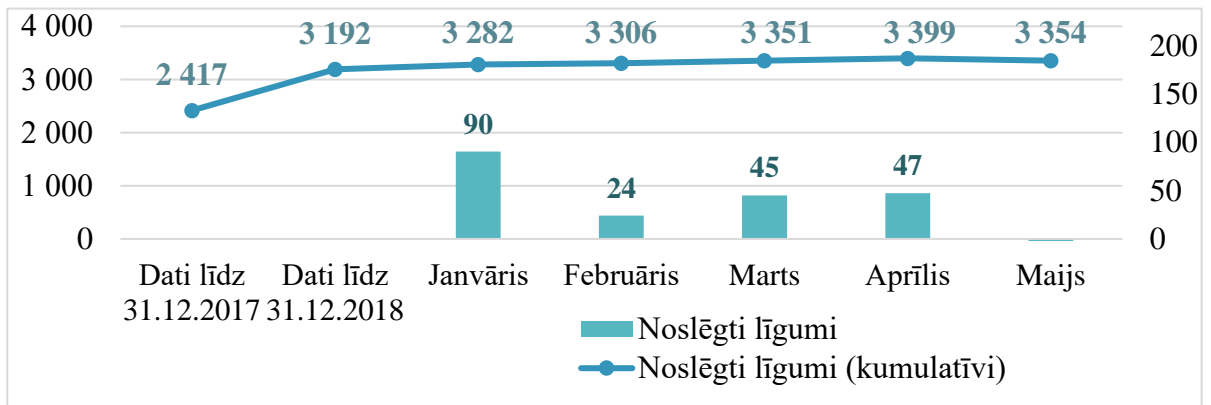
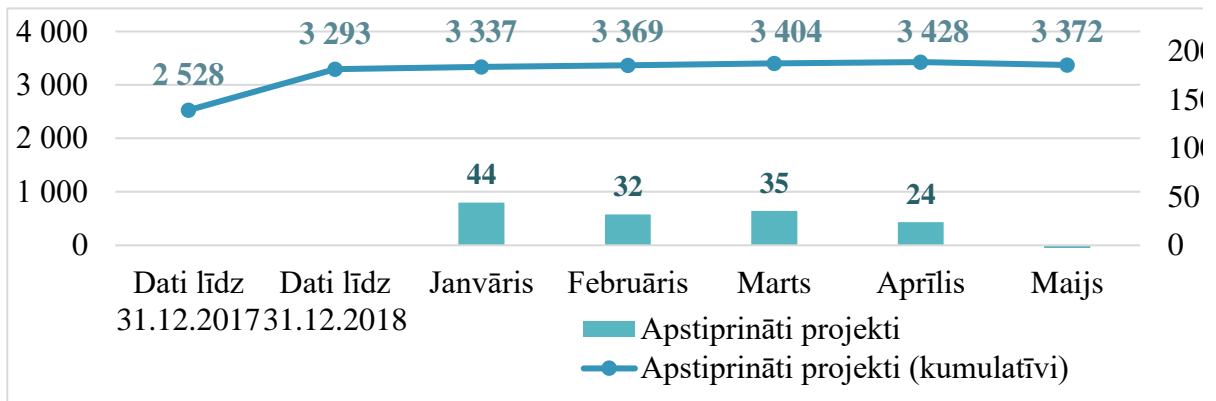
Ilustrācija Nr. 1 “ES fondu investīcijas līdz 2019. gada 1. jūnijam, milj. euro, % no ES finansējuma, pret datiem līdz 2019. gada 1. maijam”.

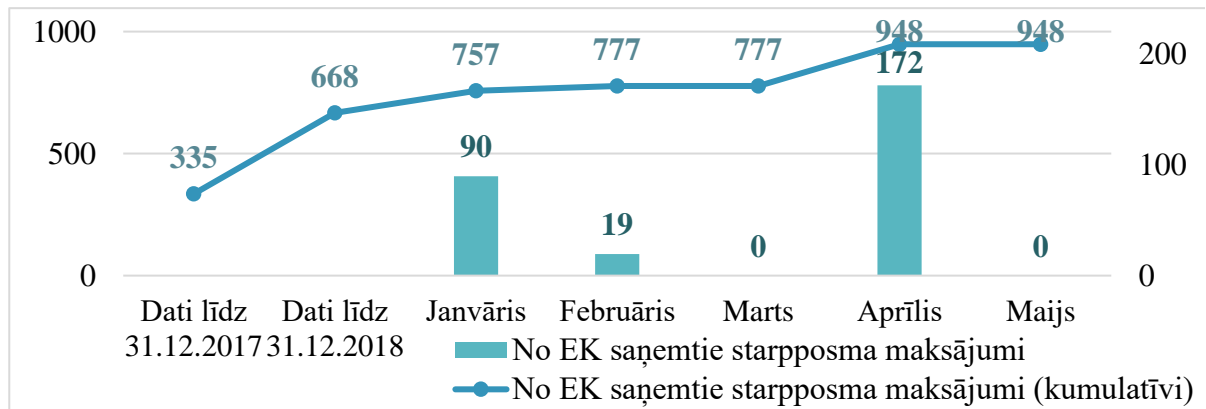
¹ FM līdz katra nākamā mēneša beigām jāiesniedz MK bez saskaņošanas ar citām iestādēm operatīvo informāciju par ES fondu ieviešanas plānu izpildi. Ziņojums tiek publicēts arī ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv> sadaļā - Materiāli un ziņojumi → Ziņojumi Ministru kabinetam: <http://www.esfondi.lv/ziņojumi-Ministru-kabinetam> ; detaļa investīciju progressa un plānu izpildes informācija sadaļās ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana → Ieviešanas progress / Ieviešanas plāni un to izpilde

Līdz 2019. gada 30. jūnijam Latvija iesniegs EK gada ziņojumu par darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ieviešanu 2018. gadā, informējot par sasniegtajiem investīciju iznākuma un rezultāta rādītājiem, kā arī virzību uz noteiktajiem politikas jomas mērķiem. Līdz ar to Latvija būs informējusi EK par noteikto priekšnosacījumu sekmīgu izpildi 6 % snieguma rezerves finansējuma izmantošanai². Turpinās aktīva projektu ieviešana dažādās jomās. 2019. gada maijā intensīvākās ES fondu atmaksas par investīciju izdevumiem ir veiktas pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju, vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošanas, izglītības, kā arī ilgtspējīgas transporta sistēmas uzlabošanas jomās.

Ilustrācija Nr. 2 “Tendences līdz 2019. gada 1. jūnijam, milj. euro, ES fondu finansējums”

² MK tiks lemts atbilstoši 2019. gada 23. aprīļa MK sēdes protokola Nr. 21 23.§ 6. punktā noteiktajam.

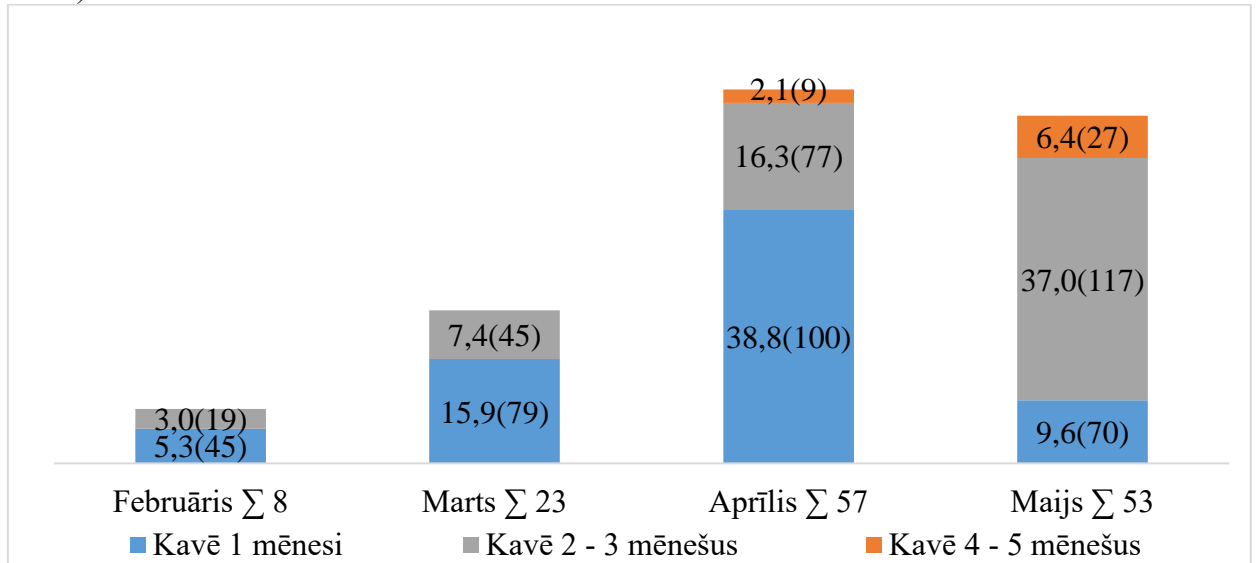
Projektu ieviešanas ikmēneša plānu izpilde līdz 2019. gada 1. jūnijam

2019. gada piecos mēnešos projektu īstenotājiem veikti ES fondu maksājumi 271,4 milj. *euro*. Tas ir par 79,4 milj. *euro* vairāk, salīdzinot ar tādu pašu periodu 2018. gadā. Saglabājas pozitīva kopējā tendence – pārskata perioda plāna izpilde 105%. Gada sākuma augstais maksājumu temps ir sasniegts, pateicoties īpaši intensīvai maksājumu pieprasījumu apstrādei snieguma ietvara izpildes veicināšanai. Attiecīgi gada otrā pusē prognozējama kopumā mazāk dinamiska maksājumu plūsma.

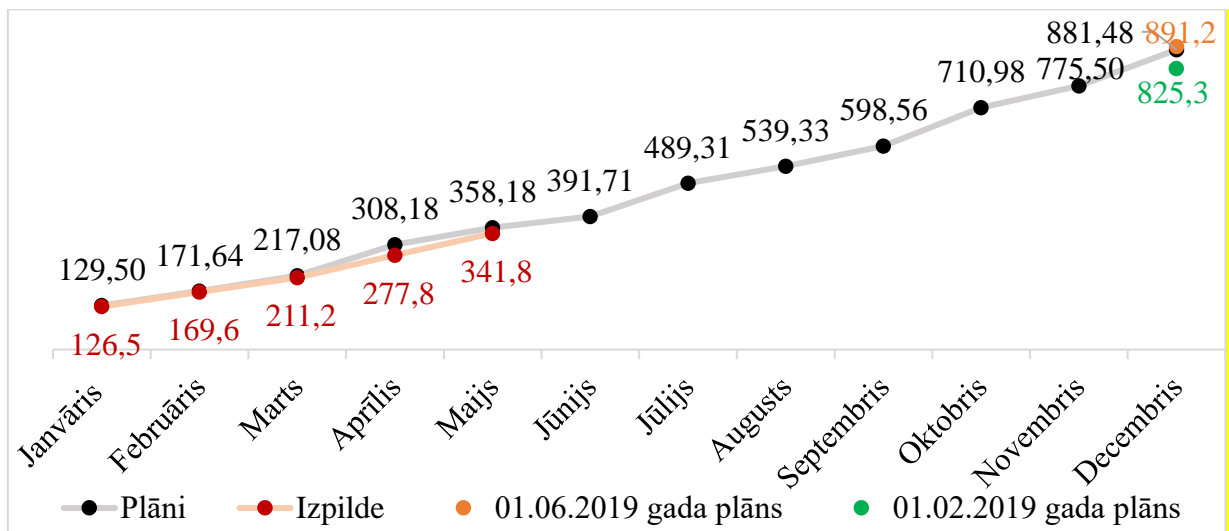
Ierobežotās projektu atlasēs atbilstoši 2019. gada plānam termiņā nav iesniegti astoņi projekti kopā par ES fondu atbalstu 6,7 milj. *euro* (divas reizes vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi), t.sk. četri ir pašvaldību projekti, trīs valsts ēku un viens IKT projekts.

Projektu maksājumu pieprasījumu plānu izpilde vidēji ir 95 % 214 projektos (23 % no 938 projektiem) ir negatīvas plāna novirzes lielākas par 25 %, t.i. 53,1 milj. *euro*, kas ir nedaudz uzlabojušās. Salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, kopumā samazinās negatīvās novirzes. Lielākās neizpildes (kopā 49,2 % no kavējumiem) ir transporta, vides un teritoriālās attīstības projektos, kā arī īstenotāju dalījumā - komersantu projektos (43,6 %). Kopā projektos gada plāns ir palielinājies par 65,9 milj. *euro* gan jaunu projektu (58,1 milj. *euro*), gan esošo plānu aktualizācijas rezultātā. Projektos, kuri samazinājuši gada izpildes prognozi, kopā negatīva ietekme uz gada plānu ir 30,9 milj. *euro*, t.sk. deviņos projektos samazinājums ir vairāk kā par 25 % (kopā 20,5 milj. *euro*). Vienā projektā (Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstība) gada plāna samazinājumu par 79%, 11,5 milj. *euro*, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (turpmāk - CFLA) ir atzinusi par pamatotu izņēmuma gadījumu finanšu disciplīnas nosacījumu piemērošanai. FM saskata palielinātu risku izpildīt gada plānu atbilstoši finanšu disciplīnas nosacījumiem tiem projektiem, kuros būtiski kavējumi ir vairāk kā divus mēnešus pēc kārtas. Maijā strauji palielinājās šādu projektu skaits, t.i. divus līdz piecus mēnešus kavējumi ir 82 % no kavējumu kopsummas (71 % komersantu un pašvaldību projekti, galvenokārt, vides, teritoriālās attīstības, transporta un videi draudzīgākas ekonomikas jomās. Šajos gadījumos CFLA turpinās intensīvāku darbu ar projektu īstenotājiem, lai pēc iespējas sekmētu kavējumu novēršanu. Skat. ilustrācijas Nr. 3 un Nr. 4.

Ilustrācija Nr. 3 “2019. gada maksājumu pieprasījumu kumulatīvās plāna neizpildes vairāk kā 25% līdz 2019. gada 1. jūnijam, ES fondu un valsts budžeta līdzekļi; milj. euro (projektu skaits)”

Ilustrācija Nr. 4 “2019. gada maksājumu pieprasījumu plāni un to aktualizācija/izpilde līdz 2019. gada 1. jūnijam, ES fondu un valsts budžeta līdzfinansējums, milj. euro.”

Investīciju efektīvas izmantošanas risku pārvaldība

Transporta sektorā: (1) Saistībā ar pārtraukto projekta “Rīgas tramvaja infrastruktūras attīstība” līgumu par 70 milj. euro Kohēzijas fonda (turpmāk – KF) investīcijām Satiksmes ministrija (turpmāk – SM) turpina darbu pie pamatotu priekšlikumu izstrādes atbrīvotā ES finansējuma efektīvai izmantošanai citiem projektiem. (2) VAS “Latvijas dzelzceļš” (turpmāk – LDZ) maija beigās un jūnija sākumā atkārtoti izsludinājis iepirkuma konkursus LDZ īstenotajos projektos “Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava – Mangaļi – Ziemeļblāzma modernizācija” (kopējās atteicināmas izmaksas 25,0 milj. euro, tai skaitā KF 21,3 milj. euro), “Daugavpils Šķirošanas stacijas attīstība” (kopējās atteicināmas izmaksas 36,6 milj. euro, tai skaitā KF 31,1 milj. euro) un “Daugavpils pieņemšanas parka un tam piebraucamo ceļu attīstība” (kopējās atteicināmas

izmaksas 43,5 milj. *euro*, tai skaitā KF 37,0 milj. *euro*) īstenošanai³. (3) Projekta “Vienotas vilcienu kustības plānošanas un vadības informācijas sistēmas ieviešana” (kopējās attiecināmas izmaksas 21,4 milj. *euro*, tai skaitā KF 17,9 milj. *euro*) ieviešana nav uzsākusies pēc būtības jau vienu gadu kopš līguma parakstīšanas 2018. gada 4. jūnijā dēļ konstatētiem sarežģītākiem tehniskiem risinājumiem un attiecīgi dēļ finansējuma nepietiekamības. LDZ un SM vērtē projekta turpmākas īstenošanas iespējas un alternatīvus risinājumus. Lēmumi jāpieņem pēc iespējas ātrāk, lai pilnībā izmantotu ES fondu iespējas.

Veselības ministrija un VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” 2019. gada 11. jūnija MK sēdē⁴ informēja par projekta “Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas jaunās A2 ēkas attīstība” A korpusa būvniecības otrās kārtas⁵ progresu.

Atsevišķos projektos ir konstatēti iespējami ievērojami drošas finanšu pārvaldības un likumības riski, par ko ir informācija arī publiskajā telpā. CFLA, veicot uzraudzības un kontroles funkcijas, kā arī citas kompetentās iestādes noteiktā kārtībā atbilstoši kompetencei izskata gadījumus. Publisko līdzekļu izmantošanā ir nulles tolerance pret krāpšanu, t.sk. korupciju un nelikumīgiem darījumiem.

2019. gadā aktualizējies arī jautājums par pašvaldību finanšu kapacitāti īstenot visas pašvaldību investīciju ieceres, kuru realizēšanai nepieciešams ievērojams papildus pašvaldības līdzfinansējums gan attiecināmām izmaksām (ar ES fondu līdzfinansējumu), gan jo īpaši papildus izdevumiem projektā, ko nelīdzfinanē ES vai ārvalstu finanšu palīdzība (neattiecināmām izmaksām). 2019. gadā, ierobežota aizņēmumu limita ietvaros, par prioritāti ir noteikta ES un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošana ar aizņēmuma apmēru, kas nepārsniedz projekta attiecināmo izmaksu kopsummā⁶. 2019.gada 11.jūnijā MK sēdē⁷ FM sniedza informāciju par situāciju, priekšlikumus nekavējošai rīcībai, kā arī informēja par plānotām izmaiņām turpmākos gados. Par aizņemšanās nosacījumiem un kritērijiem 2020.gadam un vidējā termiņā pašvaldību kopējā pieļaujamā aizņēmuma limita ietvaros tiks diskutēts FM un Latvijas Pašvaldību savienības sarunās likumprojekta “Par valsts

³ Atbilstoši FM iepriekš ziņotajam, iepirkuma procedūras tika pārtrauktas, jo pretendentu piedāvājumi būtiski pārsniedza sākotnēji plānoto finansējumu. SM informācija - LDZ pārskatīja tehnisko specifikāciju, samazināja atsevišķu veicamo darbu apmēru, vienlaikus nodrošinot sākotnējā mērķa sasniegšanu.

⁴ MK 2019. gada 11. jūnija sēdes darba kārtības 3.2. punkts “Informatīvais ziņojums “Par VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” A korpusa otrās kārtas attīstības progressa pārskatu uz 2019.gada 30. aprīli” <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40473021&mode=mk&date=2019-06-11>

⁵ Projekta kopējās attiecināmas izmaksas 91,1 milj. *euro*, t.sk. ERAF 64,3 milj. *euro*.

⁶ 2019.gada aizņemšanās nosacījumi, pašvaldību aizņēmumu kopējais pieļaujamais palielinājums un kritēriji, kuri ir jāievēro, nodrošinot pašvaldībām pieejamos resursus, ir noteikti likuma “Par valsts budžetu 2019.gadam” 15.pantā. Pašvaldību aizņēmumu pieprasījumi tiek nodrošināti tikai 2019.gadā noteiktā pašvaldību aizņēmumu kopējā palielinājuma ietvaros, jo pašvaldību aizņēmumi ietekmē vispārējās valdības budžeta deficītu.

⁷ MK 2019. gada 11. jūnija sēdes darba kārtības 3.3. punkts “Informatīvais ziņojums “Par 2019.gada kopējo pašvaldību aizņēmumu limitu un pašvaldību aizņēmumu pieprasījumiem” <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40474008&mode=mk&date=2019-06-11>. MK 2019.gada 11.jūnija sēdes protokollēmums Nr.28 34.§.

budžetu 2020.gadam” izstrādes procesā. Saskaņā ar 2019.gada 11.jūnija MK sēdes protokollēmumu⁸, ministrijām un CFLA ir uzdots, vērtējot pašvaldību ES fondu projektu iesniegumus, ņemt vērā noteikto ierobežojumu uz projekta neattiecināmajām izmaksām un iespēju pašvaldībām tās finansēt no sava budžeta līdzekļiem. Tāpat FM ir aicinājusi⁹ visas par ES fondu ieviešanu atbildīgās iestādes sadarbībā ar plānošanas reģioniem un pašvaldībām analizēt visas iespējas samazināt/ierobežot neattiecināmo izmaksu apjomu pašvaldību ES fondu projektos ar mērķi samazināt negatīvo ietekmi uz vispārējās valdības budžetu, vienlaikus vērtējot iespēju sekmīgi sasniegt darbības programmā noteiktos investīciju mērķus un rezultātus, t.sk. sasniedzamo rādītāju vērtības. Vienlaikus pašvaldībām ir rūpīgi jāpārskata savu investīciju plānu realizācijas iespējas un prioritātes ierobežotu finanšu resursu apstākļos, jāveic iespējamās darbības, lai samazinātu neattiecināmo izmaksu apjomu īstenošanā esošos ES fondu investīciju projektos un tādas neparedzētu turpmāk.

Kohēzijas politikas ES fondu citas aktualitātes

Paralēli notiek aktīvs darbs pie gatavošanās plānošanas periodam pēc 2020. gada, lai jau ar 2021. gadu Latvijā izmantotu Kohēzijas politikas finansējuma iespējas.

Finanšu ministrs atkārtoti tikās ar Eiropas Savienības budžeta un cilvēkresursu komisāru Ginteru Etingeru 2019. gada 13. jūnijā Luksemburgā (pēc iepriekšējās tikšanās 2019. gada 16. maijā Briselē). Tikšanās laikā finanšu ministrs atkārtoti uzsvēra Latvijai būtiskos jautājumus - Kohēzijas piešķirums, līdzfinansējuma likmes, ieguldījumu sliekšņi jeb tematiskā koncentrācija un kritisko depopulācijas aspektu. Puses atkārtoti apliecināja vienotu izpratni par nepieciešamību rast risinājumu šajos Latvijai svarīgajos jautājumos.

Tāpat finanšu ministrijas un ārlietu ministrijas eksperti 2019. gada 14. jūnijā Viļņā piedalījās 3 Baltijas valstu konsultācijās, lai koordinētu nostājas par Rumānijas prezidentūras kompromisa priekšlikumu ES daudzgadu budžeta sarunu pakotnei, īpaši jautājumos, kas skar Kohēzijas politiku, Kopējo Lauksaimniecības politiku un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu.

Paralēli Rumānijas prezidentūras ietvaros tika turpinātas diskusijas par Kohēzijas politikas regulējumu 2021. - 2027. gada plānošanas periodā. 2019. gada jūnijā apstiprinātas Padomes nostājas tādiem nozīmīgiem regulējuma elementiem kā horizontālie ieviešanas priekšnosacījumi un regulējumā iekļautās definīcijas. Sagaidāms, ka Somijas prezidentūras laikā tiks turpinātas diskusijas par ES daudzgadu budžeta sarunu pakotnes elementiem, kā arī par būtiskiem jautājumiem attiecībā uz Kohēzijas politikas vidusposma pārskatu.

⁸ MK 2019.gada 11.jūnija sēdes protokollēmums Nr.28 34.§ “Informatīvais ziņojums “Par 2019.gada kopējo pašvaldību aizņēmumu limitu un pašvaldību aizņēmumu pieprasījumiem””.

⁹ FM 2019.gada 19.jūnija vēstule.

Pārresoru koordinācijas centra vadībā turpinās darbs pie Nacionālā attīstības plāna izstrādes, lai būtu nopietns pamats sarunām ar Eiropas Komisiju par Latvijas investīciju saturu ES fondu darbības programmā¹⁰.

2019. gada 29. maijā, ES fondu Uzraudzības komitejas informatīvās sanāksmes ietvaros Latvijas Universitātes (LU) Zinātņu mājā, citastarpā, EK atzinīgi novērtēja Latvijas spēju sasniegt 2018. gada starpposma mērķus. Nozīmīgākais pasākums notika pēc sēdes – FM organizēta konkursa REGIOSTARS LATVIJA 2019¹¹ labāko projektu apbalvošana. Tika godināti ES līdzfinansēti projekti, kuros demonstrēta izcilība un jaunas pieejas Latvijas reģionālajai attīstībai. REGIOSTARS LATVIJA konkurss tika organizēts pirmo reizi, iedibinot jaunu tradīciju un iedvesmojot citus ES fondu esošos un potenciālos īstenotājus. Ievērības cienīgi, ka konkursa pieteikumi saņemti no visas Latvijas – Rīgas, Jēkabpils, Kuldīgas, Liepājas un citām pilsētām un reģioniem. FM augstu novērtē projektu īstenotāju drosmi, radošumu, atbildību un lepojas ar šiem piemēriem, kas dod nozīmīgu pienesumu labākai dzīves kvalitātei Latvijas cilvēkiem.

FM turpinās koordinētu un mērķtiecīgu darbu atbilstoši Latvijas interesēm. FM regulāri informē Saeimu, valdību un sabiedrību par aktuālo ES fondu investīciju ieviešanā, sniedzot novērtējumu par riskiem un priekšlikumus rīcībai ar mērķi Latvijā efektīvi izmantot ES fondu atbalsta sniegtās iespējas.

Finanšu ministrs

J.Reirs

Astra.Rudolfa@fm.gov.lv

Rūdolfa 67083925

¹⁰ Kohēzijas politikas 2021. - 2027. gada plānošanas periodam aktualitātes: <http://www.esfondi.lv> sadaļā ES fondi 2021 – 2027. EK un FM prezentācijas pieejamas <https://www.esfondi.lv/prezentacijas>

¹¹ Informāciju par konkursa laureātiem, kā arī pasākuma foto galeriju, skatīt: <https://regiostars.lv/laureati>